

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Celoštátne kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

13. ročník, školský rok 2020/21

Testové úlohy pre kategóriu C (9. ročník ZŠ a 4. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Do odpoved'ového hárku správne zapíšete, kto založil Sicílske kráľ'ovstvo. Stačí iba príslušné písmeno.

- a) Taliani
- b) Francúzi
- c) Arabi
- d) Normani

2.* Do odpoved'ového hárku správne zapíšete, v ktorom konflikte proti sebe stáli guelfi a gibelíni. Stačí iba príslušné písmeno.

- a) v Storočnej vojne
- b) v bojoch francúzskeho kráľa proti odbojným veľ'možom
- c) v spore nemeckého cisára a pápeža
- d) v občianskej vojne v Anglicku

3.* Prečítajte si nasledujúci text a nájdite v ňom tri chyby. Rozhodnite, v ktorej z ponúknutých možností sú uvedené všetky tri chyby. Do odpoved'ového hárku správne zapíšete iba príslušné písmeno.

V roku 1068 vznikla v Anglicku tzv. Kniha prvého súdu, ktorá predstavovala vlastne prvé sčítanie ľudu v stredoveku. Pokyn na jeho realizáciu dal anglický kráľ Viliam Ryšavý.

- a) 1068, prvého súdu, Viliam Ryšavý
- b) sčítanie ľudu, prvého súdu, kráľ
- c) v stredoveku, sčítanie ľudu, Viliam Ryšavý

4.* Akou rečou sa hovorilo na anglickom kráľ'ovskom dvore v časoch Viliama Dobývateľa a jeho potomkov? Do odpoved'ového hárku správne zapíšete iba príslušné písmeno.

- a) anglicky
- b) anglosasky
- c) nemecky
- d) francúzsky

5.* Pozorne si prečítajte nasledujúci text, ktorý obsahuje štyri chyby. Následne vyberte z ponúkaných možností tie štyri, ktoré sú v texte napísané chybne.

Na juhu Francúzska sa usadila moslimská sekta katarov, ktorí otvorene vystupovali proti Rímskokatolíckej cirkvi. Jej pomenovanie je odvodené od slova, ktoré znamená „svätí“, ale poznáme ich aj pod pojmom albiženci. Pápež Inocent III. dokonca proti nim vyhlásil aj križiacku výpravu v roku 1201.

Možnosti: moslimská, križiacka, 1201, pomenovanie, pápež, albiženci, sekta, svätí

6.* Ktorí traja z uvedených panovníkov stredovekej Európy sa osobne zúčastnili križiackych výprav do Svätej zeme? Na obrázku je boj jedného z nich. Do odpoved'ového hárku správne zapíšete iba príslušné písmená.

- a) Ondrej II. (Uhorsko)
- b) Viliam Dobyvateľ (Anglicko)
- c) Filip IV. Pekný (Francúzsko)
- d) Oto III. (Rímsko-nemecká ríša)
- e) Richard Levie srdce (Anglicko)
- f) Fridrich I. Barbarossa (Rímsko-nemecká ríša)

7.* Francúzski králi museli dlhý čas bojovať so silnými protivníkmi, ktorí ovládali značné územia aj súčasného Francúzska. Z uvedených možností vyberte tri významné krajiny, ktorých vládcovia - králi a vojvodovia - bojovali s francúzskymi kráľmi. Do odpoved'ového hárku správne zapíšete iba príslušné písmená.

- a) Aragonské vojvodstvo
- b) Navarrské kráľovstvo
- c) Akvitánske kráľovstvo
- d) Burgundské kráľovstvo
- e) Normandské vojvodstvo
- f) Valónske kráľovstvo

8.* V odpoved'ovéhom hárku správne doplňte chýbajúce slová a rok v nasledujúcom texte.

Počas storočnej vojny mladá dievča Jana z ...A... podnietila úspešný boj Francúzov proti anglickým vojskám. Jedno z víťazstiev je prinieslo prezývku ...B... Orleánska. Jej život skončil tragicky, keď bola v roku ...C... upálená na hranici.

9.* Pozorne si prečítajte nasledujúci text, ktorý obsahuje štyri chyby. Následne vyberte z ponúkaných možností tie, ktoré sú v texte napísané chybne.

V roku 1314 francúzsky kráľ Filip III. Smelý dovŕšil ťaženie proti rytierskemu rádu johanitov, keď ho pápež oficiálne zrušil a majetok rádu bol skonfiškovaný. Viacerí vrcholní predstavitelia rádu, vrátane posledného veľmajstra, boli obesení ako kacíri.

Možnosti: skonfiškovaný, 1314, Filip III. Smelý, veľmajstra, zrušil, johanitov, obesení

10.* Prezrite si vladársku korunu na priloženom obrázku a určte, panovníci ktorého stredovekého štátu ju nosili. Správnu odpoveď vyberte z uvedených možností. Do odpoved'ového hárku správne zapíšte iba príslušné písmeno.

- a) Anglické kráľovstvo
- b) Francúzske kráľovstvo
- c) Uhorské kráľovstvo
- d) Rímsko-nemecká ríša

11.* Jedným z najvýznamnejších panovníkov v dejinách Anglicka je aj Alfréd Veľký. Ktoré tri z nasledujúcich výrokov o ňom sú pravdivé? Do odpoved'ového hárku správne zapíšte len písmená správnych možností.

- a) Považujeme ho za prvého kráľa Anglicka.
- b) Vládal v rokoch 871 – 889.
- c) Bol predkom Viliama Dobyvateľa.
- d) Zjednotil všetky anglosaské kráľovstvá.
- e) Napísal diela o anglických dejinách.
- f) Dal postaviť pevnosť Tower v Londýne.

12.* Dlhé stáročia vládli králi Francúzska ako suzeréni, až kým si v 14. storočí neupevnili svoju moc natoľko, že sa stali suverénmi. Čo presne znamenalo pre francúzskeho kráľa byť suzerén? Vyberte z uvedených možností tú správnu a zapíšte odpoveďového hárku.

- a) ... že kráľa volil snem vyššej šľachty
- b) ... že kráľ vystupoval ako lénny feudál voči grófam a vojvodom
- c) ... že každé rozhodnutie kráľa musel schváliť snem vyššej šľachty
- d) ... že moc kráľa bola podriadená Rímskokatolíckej cirkvi

13.* V roku 1349 sa vydal Juraj Bubek za pápežom do jeho sídla, aby od neho okrem iného vyprosil odpustky určené na financovanie výstavby rodového kostola v Plešivci (na fotografii). Správne napíšte do odpoveďového hárku, v ktorom meste vtedy pápež sídlil a v ktorom dnešnom štáte sa toto mesto nachádza.

14.* Rozhodnite, či sa uvedené dvojice významných osobností stredovekej Európy mohli stretnúť. Do odpoveďového hárku správne označte (zakrúžkujte) iba áno / nie.

- a) Karol V. (francúzsky kráľ) a Hugo Kapet (francúzsky kráľ)
- b) Oto I. (Rímsko-nemecká ríša) a Oto III. (Rímsko-nemecká ríša)
- c) Filip II. (francúzsky kráľ) a Filip IV. (francúzsky kráľ)
- d) Ján Bezzemok (anglický kráľ) a Richard Levie Srdce (anglický kráľ)
- e) Fridrich II. (nemecký kráľ a rímsky cisár) a Karol V. (francúzsky kráľ)

15.* Čo označujeme pojmom *jacquerie* v dejinách stredovekej Európy? Do odpoveďového hárku správne zapíšte iba príslušné písmeno.

- a) druh oblečenia populárneho v západnej Európe v 14. storočí
- b) združenie obchodníkov v Paríži
- c) typ meča
- d) povstanie sedliakov vo Francúzsku

16.* V odpoved'ovom hárku zorad'te panovníkov v správnom poradí, podľa toho ako po sebe nasledovali. Zapište iba písmená v poradí od toho, ktorý vládol najskôr, po toho, ktorý vládol najbližšie k súčasnosti.

- a) Hugo Kapet, francúzsky kráľ
- b) Alfréd Veľký, anglický kráľ
- c) Viliam Dobyvateľ, anglický kráľ
- d) Karol V., francúzsky kráľ
- e) Filip IV. Pekný, francúzsky kráľ
- f) Ľudovít IX. Svätý, francúzsky kráľ

17. * Prečítajte si uvedené výroky a rozhodnite, či sú pravdivé alebo nie.

V odpoved'ovom hárku správne označte (zakrúžkujte) iba áno / nie.

- a) Dynastia Kapetovcov ovplyvňovala dejiny Francúzska viac ako tri storočia.
- b) Franská ríša bola rozdelená v roku 843 na základe dohôd z Paríža.
- c) Karol V. mocensky posilnil Francúzsko aj preto, lebo spolupracoval s učencami.
- d) V bitke pri Kreščaku zvíťazili francúzske vojská nad anglickými.
- e) Keď križiaci dobyli Jeruzalem, dopustili sa hrozného krviprelievania na moslimoch.
- f) Počas vlády Ľudovíta IX. vo Francúzsku bol zakázaný „Boží súd“ a hľadali sa racionálne dôkazy.
- g) Fridrich II., hoci bol z nemeckého rodu, väčšinu svojho života sídlil v Palerme.
- h) Počas života Ota III. korunovali Štefana z rodu Arpádovcov za uhorského kráľa.

18. Európske mocnosti pred vypuknutím 1. svetovej vojny mali rôzne problémy, mocenské plány a spory. V odpoved'ovom hárku správne prirad'te k jednotlivým mocnostiam ponúknuté možnosti, stačí zapísať iba správnu kombináciu písmena a čísla.

A. Nemecko	1. územné spory s Rakúskom-Uhorskom v Európe
B. Veľká Británia	2. znovuzískanie Alsaska-Lotrinska
C. Rusko	3. výrazné vnútorné národnostné problémy
D. Francúzsko	4. ohrozenie najväčšej koloniálnej ríše
E. Rakúsko-Uhorsko	5. útok na Francúzsko aj Rusko
F. Taliansko	6. cez čiernomorské úžiny preniknúť do Stredozemného mora

19. Mohli sa stretnúť? V odpoved'ovom hárku správne označte (zakrúžkujte) iba áno / nie.

- a) František Ferdinand d'Este a Josif Broz Tito (na obrázku)
- b) Benito Mussolini a Vladimír Il'jič Lenin
- c) Winston Churchill a František Jozef I.
- d) Josif Vissarionovič Stalin a Józef Piłsudski
- e) Adolf Hitler a David Lloyd George
- f) Nikola Pašič a Woodrow Wilson
- g) Gavrilo Princip a Wilhelm II.

20. Počas prvej svetovej vojny vznikla v Paríži Československá národná rada. Ktoré z uvedených výrokov o nej sú pravdivé? V odpoved'ovom hárku označte iba správnu možnosť – áno / nie.

- a) Masaryk bol jej predsedom, Beneš bol jej podpredsedom a Štefánik tajomníkom.
- b) Vznikla už v roku 1915.
- c) Organizovala boj proti Nemecku a Rakúsko-Uhorsku.
- d) Politici Dohody neboli v prvých rokoch vojny naklonení k jej požiadavkám.

21. V Československej republike, ktorá vznikla v roku 1918 sa následne odohrávali voľby do Národného zhromaždenia podľa záväzných pravidiel, ktoré rešpektovali demokratické práva. Z uvedených možností vyberte štyri správne charakteristiky týchto volieb a tie zapíšte do odpoved'ového hárku.

podľa majetkového cenzu, všeobecné, rovné, verejné, tajné, sprostredkované, priame, pomocou určených zástupcov

22. V období po prvej svetovej vojne prišlo k rozvoju automobilového priemyslu. V odpoved'ovom hárku prirad'te krajinu ku značke automobilu. Stačí zapísať iba správnu kombináciu písmena a čísla.

A. Nemecko	1. Ford (na obrázku)
B. USA	2. Fiat
C. Francúzsko	3. Austin
D. Veľká Británia	4. Citroën
E. Taliansko	5. Volkswagen

23. V medzivojnovom období sa na Slovensku v rámci výtvarného umenia presadzovala aj moderna. Jedným z jej predstaviteľov bol aj autor obrazu, výrez z ktorého vidíte na obrázku. Do odpoved'ového hárku správne napíšte priezvisko jeho autora s iniciálkami M. G.

24. Koncom 30-tych rokov 20. storočia sa dramaticky mení situácia v Strednej Európe. Územné požiadavky Nemecka ohľadne krajín, ktoré s ním susedia sa zvyšujú. V týchto súvislostiach správne rozhodnite, či sú uvedené výroky pravdivé alebo nie.

- a) Československo uzavrelo so ZSSR v roku 1938 spojeneckú zmluvu.
- b) Rakúsko bolo pripojené k Nemecku v marci 1938.
- c) Dňa 29. 9. 1938 sa v Mníchove stretli zástupcovia ZSSR a Nemecka a rozhodli o zániku ČSR.
- d) V novembri 1938 sa vo Viedni stretli zástupcovia Nemecka, Talianska a Maďarska a dohodli sa na zmenách hraníc v prospech Maďarska na úkor ČSR.
- e) Dňa 1. 9. 1939 Nemecko a ZSSR zaútočili spoločne na Poľsko.
- f) V Bratislave 14. 4. 1939 vyhlásili slovenskú štátnu samostatnosť.

25. Rozhodnite a do odpoved'ového hárku správne zapíšte, ktorá udalosť sa stala skôr.

- a) Bitka pri Stalingrade alebo útok Japonska na USA.
- b) Bitka pri Kursku alebo vylodenie spojencov v Normandii.
- c) Konferencia v Jalte alebo v Postupime (na obrázku).
- d) Obsadenie Berlína vojskami ZSSR alebo zhodenie atómovej bomby na Nagasaki.

26. V odpoved'ovom hárku správne zapíšte priezvisko politika podľa nasledujúcich indícií

- a) V máji 1946 sa stal predsedom vlády a po smrti Beneša sa stal aj prezidentom ČSR.
- b) V roku 1945 sa stal predsedom Demokratickej strany na Slovensku a v roku 1946 aj predsedom SNR.
- c) Počas druhej svetovej vojny bol veliteľ 1. československého armádneho zboru, neskôr bol zvolený za prezidenta ČSSR.
- d) Bol jeden z najvyšších politických predstaviteľov SNP, neskôr aj prezident ČSSR, ktorý sa svojej funkcie vzdal iba krátko pred pádom komunistického režimu.

27. K uvedeným politikom v odpoved'ovom hárku prirad'te krajinu, v ktorej pôsobili. Stačí zapísať iba správnu kombináciu písmena a čísla.

Na fotografii je Mao Ce-tung v roku 1925.

A) Mao Ce-tung	1. Maďarsko
B) Fidel Castro	2. Poľsko
C) Lech Wałęsa	3. Kuba
D) Imre Nagy	4. Čína

28. Rozhodnite a do odpoved'ového hárku správne zapíšte, ktorá udalosť sa vo svetových dejinách stala skôr.

- a) Havária jadrovej elektrárne vo Fukušime alebo v Černobyle.
- b) Let Gagarina do vesmíru alebo pristátie Američanov na Mesiaci.
- c) Vojenská pomoc USA Južnému Vietnamu alebo vojenský zásah ZSSR v Afganistane.

29. Rozhodnite a do odpoved'ového hárku správne zapíšte, ktorá udalosť v slovenských dejinách sa stala skôr.

- a) Slovensko sa stalo členským štátom OSN alebo členom Európskej únie.
- b) Prijatie našej krajiny do NATO alebo prijatie meny Euro.

Autori: doc. PhDr. Adriana Kičková PhD, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzent: Mgr. Barbora Kopuncová

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2021

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

